

TLAČOVÁ SPRÁVA

LEPŠIE VÝSLEDKY SLOVENSKEHO ZDRAVOTNÍCTVA BEZ VYŠŠÍCH ZDROJOV NEBUDE MOŽNÉ DOSIAHNUŤ

Bratislava, 11. septembra 2024 – Pri príležitosti osláv 30. výročia Americkej obchodnej komory v Slovenskej republike sa koná jedinečný Festival budúcnosti, ktorý prináša pohľad na to, ako vznikajúce megatrendy formujú našu udržateľnú budúcnosť. Súčasťou festivalu bola aj konferencia Zdravá budúcnosť, ktorej sa zúčastnilo cez 200 účastníkov spomedzi aktérov zo súkromnej sféry, verejnej správy a profesijných zdravotníckych organizácií či združení. Od prelomových zelených stratégií a najnovších udržateľných ekonomických modelov až po transformačnú silu vesmírnych technológií je naša budúcnosť závislá od inovatívnych riešení a nových regulácií. Pokiaľ ide o základné piliere ďalšieho vývoja, udržateľné zdravotníctvo nie je možné vynechať.

Podľa prognóz Európskej komisie slovenská populácia významne starne. Do roku 2030 nám významne narastie počet ľudí vo veku 65+ rokov, ktorí majú častejšie aj chronické ochorenia ako diabetes, vysoký tlak. Zároveň nám poklesne počet ľudí vo veku 20 až 64 rokov. Z odvodov od týchto ľudí pochádza väčšina financií v zdravotníctve. Sú pracovnou silou a mnohí z nich pracujú ako lekári a sestry. Preto potrebujeme premýšľať o tom ako nastaviť dlhodobu udržateľnú a viaczdrojové financovanie zdravotníctva.

Ako sme pripravený na nové výzvy?

Vladimír Baláž, predseda výboru NR SR pre zdravotníctvo uvádza, že „medzi najväčšie výzvy pred ktorými stojí a bude stáť slovenské zdravotníctvo je starnutie obyvateľov. Táto skutočnosť vyvolá tlaky na financovanie, personálne zdroje a procesy nielen v zdravotníctve, ale aj v sociálnej oblasti. Ak chceme ovplyvniť základné ukazovatele výkonnosti nášho zdravotníctva, je potrebné, aby sme sa sústredili na včasnú diagnostiku a liečbu závažných ochorení, s určením cesty pacienta v systéme. Tieto ciele sa nedajú vykonať bez dostatočného, transparentného a predvídateľného financovania a plnenie týchto cieľov sa nedá sledovať bez dôkladnej digitalizácie systému zdravotníctva a analyzovaniu zbieraných dát.“

Medzi ďalšie výzvy slovenského zdravotníctva môžeme zaradiť aj dostupnosť inovatívnych liekov, kde Slovensko doposiaľ zaostávalo. **Ladislav Slobodník, štátny tajomník Ministerstva zdravotníctva SR** uvádza, že „Naša vízia je prinášať prelomové a inovatívne lieky, ktoré zlepšia kvalitu života našich pacientov, posúvajú hranice medicíny. Zlepšiť presnosť reportovaných údajov aj na základe implementácie nových systémov v e-Zdraví. Zabezpečiť finančnú stabilitu v liekovej politike ako aj v zdravotných pomôckach.“

Michal Štofko, štátny tajomník Ministerstva zdravotníctva SR: "Covid-19 nám ukázal, ako nepripravená vie byť krajina na riziká a nástrahy, ktoré môžu prísť kedykoľvek. Z pandémie sa musíme poučiť a pozrieť sa na ostatné krajiny, ktorých výsledky boli na rozdiel od nás na druhej strane spektra. Krajiny s najlepším zdravotníctvom sa od ostatných líšia v niekoľkých bodoch. V prvom rade je to dlhodobá stabilná a dostatočná financovanie, pričom dlhodobosť je parameter, na ktorý sa v dnešných diskusiách pravidelne zabúda. Práve financovanie dokáže zabezpečiť primeraný a včasný prílev inovácií, ktorý je príznačný pre tie najlepšie krajiny. Na výdavky zdravotníctva sa nesmieme pozerať ako na náklady (e.g. mzdy lekárov), ale ako na investície, ktoré nám aj prostredníctvom mnohých spill-over efektov prinesú aj z pohľadu národného hospodárstva pozitívny dlhodobý výsledok - toto môžeme sledovať v rámci determinantov zdravia naprieč všetkými krajinami Eurozóny. Podľa posledného Ageing reportu EU z tohto roku by bol nárast podielu výdavkov na zdravotnú starostlivosť na HDP do roku 2070 takmer 3x vyšší v prípade chorej populácie než v prípade zdravej populácie. Aj toto nám jednoznačne implikuje potrebu zásadného zvýšenia dôrazu na lepšiu prevenciu, či už hovoríme o primárnej alebo sekundárnej. Samozrejme bez zvyšovania zdravotnej gramotnosti populácie sú akékoľvek opatrenia spojené s lepšou prevenciou odsúdené na extrémne strastiplnú cestu a marginálne dopady.

Súčasne je nevyhnutné venovať sa postupnému posunu kompetencií v rámci zdravotníckeho a nezdravotníckeho personálu, ako jedného z najdôležitejších nástrojov na odbremenenie a postupnú stabilizáciu dnes extrémne preťaženého personálu (s týmto problémom však bojujú takmer všetky krajiny EÚ, čo výrazne ovplyvňuje aj nárast konkurencie na trhu práce medzi jednotlivými krajinami - pričom sa aj na úrovni EÚ volá skôr po spolupráci a koordinácii medzi krajinami ako po konkurenčnom a "výplatnom" boji). Posledným a extrémne dôležitým faktorom je stabilný leadership, ktorý je schopný dlhodobo smerovať a udržiavať jednotlivé opatrenia. Priemerný "vek ministra" v SR je približne 1,5 roka. V Nórsku sú to 3 roky, v Holandsku viac ako 5 rokov a vo Švajčiarsku viac ako 6 rokov (pričom berieme do úvahy aj časté zmeny ministrov počas pandémie).

Je jasné, že bez dlhodobého smerovania k zabezpečeniu zdravej populácie, ktoré je podporené dostatočným a dlhodobým financovaním, silnou podporou opatrení a jasným pohľadom na zdravotné výdavky ako na investície, nebudeme môcť tým najlepším krajinám konkurovať ani v budúcnosti."

Pokiaľ ide o financovanie, z medzinárodných porovnaní vyplýva, že slovenské zdravotníctvo je dlhodobo významne podfinancované. Slovenské zdravotníctvo má dlhodobo nízky rozpočet a to o 400 eur ročne na každého obyvateľa menej ako ČR. Prejavuje sa to dlhom v nemocniciach ale aj rastúcimi neoficiálnymi poplatkami v ambulanciách lekárov. Podľa reprezentatívneho prieskumu z r. 2023¹ dosiahli tieto neoficiálne poplatky len v ambulanciách lekárov 64 eur ročne na občana. K tomu ešte platia ďalšie platby za lieky a zdravotnícke pomôcky. Pre mnohých občanov sú tieto poplatky stresujúce. Až 23% respondentov v prieskume deklarovalo, že odložili svoju návštevu u lekára z obavy o to, koľko budú musieť zaplatiť a či na to budú mať. Odhadom tieto poplatky predstavujú 300 mil. eur, tj. zhruba 25% výdavkov na ambulantnú zdravotnú starostlivosť. Mohli by tak tvoriť základ pre viacdrojové financovanie. Ale je potrebné v nich spraviť poriadok a nastaviť ich jednotne,

---

¹ Koľko platia pacienti v bezplatnom zdravotníctve a aké riešenia preferujú?, Advance Institute 2023

transparentne a vo výške, ktorá je sociálne únosná aj pre najchudobnejších. Takéto riešenie podľa prieskumu podporuje až 73% obyvateľov Slovenska.

Na jednej strane štáty, vrátane Slovenska, čelia potrebe konsolidácii verejných financií a škrtom na strane výdavkov. Na strane druhej verejný zdravotný systém plnia úlohu univerzálneho pokrytia a dostupnosti pre všetkých, pričom dopyt po zdravotnej starostlivosti bude narastať. **Martin Vlachynský, analytik INESS** uvádza, že „tradičný model verejného zdravotníctva začína narážať na svoje limity. Bude závisieť od regulátora, či skúsi hľadať synergie s vznikajúcimi komerčnými odpoveďami na potreby pacientov, alebo v zdravotníctve skončíme s dvoma oddelenými svetmi.“

Členovia Americkej obchodnej komory v Slovenskej republike opakovane konštatujú, že dostatok zdrojov v zdravotníctve je investíciou do zdravia a ekonomického rastu. **Henrieta Tulejová, partnerka Advance Healthcare Management Institute** dodáva: „Odvody sme už zvýšili, štát sem tam peniaze pridá. Ale počet ekonomicky aktívnych, ktorí platia dane a odvody a sú pracovnou silou aj v zdravotníctve, nám v najbližších 5 rokoch poklesne o 200 tisíc ľudí. O približne rovnaké číslo narastie počet tých, čo najviac potrebujú dostupnú a kvalitnú zdravotnú starostlivosť. Preto potrebujeme stabilizovať zapojenie súkromných zdrojov. Prvým krokom by mohlo byť zavedenie poriadku do neoficiálnych poplatkov a ich nastavenie sociálne únosným spôsobom. Dostatok zdrojov je rovnako dôležitou témou ako ich efektívne využívanie.“

Otázka udržateľného financovania je zásadná pre zdravotné poisťovne. **Martin Kultán, predseda predstavenstva a generálny riaditeľ zdravotnej poisťovne Dôvera** uvádza, že „s udržateľnosťou financovania slovenského zdravotníctva je priamo spojená aj jeho funkčnosť, respektíve prežitie. Už nie je otázkou, či je systém finančne udržateľný, ale dokedy. Vidíme a vnímame to všetci - odborníci, pacienti, celá spoločnosť. Preto sú potrebné razantné a, žiaľ, aj nepopulárne kroky zo strany politikov a kompetentných úradov. Spoločnosť by sa mala zomknúť a tieto kroky podporiť, aby naše zdravotníctvo prestalo živoriť a mohlo sa rozvíjať v prospech pacienta.“

Dôležitosť spolupráce a komplexného prístupu

V komplexnom svete informácií, aktérov, záujmov a možností je nevyhnutné vytvárať priestor pre zmysluplné partnerstvá a inkluzívnu, strategickú a cieleňú spoluprácu. Ináč tomu nie je ani pri budovaní moderného, dostupného, konkurencieschopného a odolného zdravotníckeho ekosystému. Verejná a súkromná sféra, vedecké a akademické inštitúcie, my všetci máme v rukách to či bude naša spoločnosť napredovať alebo kráčať po ceste späť.

Martina Žemberová, predsedníčka výboru AmCham pre zdravotníctvo, External Partnerships Lead, Roche Slovensko uvádza: „V Roche nám záleží na tom, aby sme prispievali k prosperite vo všetkých krajinách, kde pôsobíme. Iba vzdelaná a zdravá spoločnosť má šancu byť úspešnou, konkurencieschopnou a bezpečnou. Zdravotníctvo ako celospoločenská téma si vyžaduje partnerský prístup a systematickú spoluprácu založenú na odbornosti a dôvere. Práve o to sa snažíme aj v rámci AmCham Slovakia tak s našimi členmi, ako aj s externými partnermi. Som presvedčená, že projekt zdravej budúcnosti pre nás a ďalšie generácie má potenciál nás spájať a približovať k spoločnému cieľu: modernému, udržateľnému a spoľahlivému zdravotníctvu na úrovni 21. storočia, aké si pacienti naprieč Slovenskom zaslúžia.“

Healthy Future Day na AmCham Slovakia Festivale budúcnosti podporili Partners of the Future: Citi, Hurricane Event Production & Design, McDonald's, Swiss Re; Premium Partners: DÓVERA zdravotná poisťovňa, PwC, Main Partners: Biogen, Čechová & Partners, GLOCCO, JOHNSON & JOHNSON, MEDTRONIC, Merck Sharp & Dohme (MSD Slovensko), NOVARTIS, ROCHE Slovensko, ZIMMER BIOMET, Partners: AbbVie, Amgen, Astra Zeneca, Dr. Max, PFIZER, Slovenská asociácia výrobcov a dodávateľov diagnostických zdravotníckych pomôcok „in vitro“ (SEDMA - IVD), Slovenská asociácia dodávateľov zdravotníckych pomôcok (SK+MED), TAKEDA, VÁŠ LEKÁR

Kontakt pre médiá:

Natália Spodniak, Americká obchodná komora v SR, natalia.spodniak@amcham.sk, +421 902 912 000

O Americkej obchodnej komore v SR

Americká obchodná komora na Slovensku je nezávislá nezisková organizácia financovaná výhradne z príspevkov svojich členov. Na Slovensku pôsobí už 30 rokov s cieľom prinášať pozitívnu zmenu v rámci podnikateľského prostredia v Slovenskej republike. Medzi kľúčové piliere aktivít komory patrí vymožitelnosť práva, zdravotníctvo, školstvo a regionálny rozvoj. Americká obchodná komora v SR združuje v súčasnosti približne 300 slovenských a zahraničných firiem. Medzi ne patria najväčší zamestnávateľia v krajine, ale aj malé a stredné podniky, ktoré sú kľúčovým pilierom ekonomiky každej krajiny, ale aj neziskové organizácie a vzdelávacie inštitúcie. Viac informácií o AmCham môžete získať na <https://amcham.sk/> a na sociálnych sieťach: [LinkedIn](#), [Instagram](#), [Facebook](#), či [YouTube](#).